ФЕДЕРАЦІЯ ПРОФЕСІЙНИХ СПІЛОК УКРАЇНИ

АКАДЕМІЯ ПРАЦІ, СОЦІАЛЬНИХ ВІДНОСИН І ТУРИЗМУ

Кафедра публічного управління та публічної служби

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Проректор з навчально-педагогічної роботи
_____ І.С. Чорнодід
"31" березня 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Гендерна політика

(шифр і назва навчальної дисципліни)

підготовки **бакалаврів**
(назва ступеня вищої освіти)

Спеціальність **D4 «Публічне управління та адміністрування»**
(шифр і назва спеціальності)

Освітня програма **Публічне управління та адміністрування**

Факультет **Юридичний**
(назва факультету)

Київ – 2026

Робочу програму навчальної дисципліни «Гендерна політика» розроблено на основі освітньої програми та робочого навчального плану підготовки фахівців освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю D4 «Публічне управління та адміністрування» освітньо-професійною програмою «Публічне управління та адміністрування», та відповідних нормативних документів.

Розробник:
Васильєва Н.В., доктор наук з державного управління, професор.

Погоджено:
Гарант освітньої програми _____ Я.В. Качан

Робоча програма перезатверджена на засіданні кафедри публічного управління та публічної служби
Протокол від «28» серпня 2026 року № 1

Завідувач кафедри публічного управління та публічної служби

_____ Я.В. Качан

«28» серпня 2026 року

Обговорено та рекомендовано до затвердження Вченою радою юридичного факультету

Декан юридичного факультету _____ Я.В.Журавель

"28" серпня 2026 року, протокол № 1

Схвалено науково-методичною радою Академії
Протокол від "31" серпня 2026 року № 1

Голова _____ І.С. Чорнодід

"31" серпня 2026 року

© АПСВТ, 2026 рік
© Васильєва Н.В., 2026 рік

ВСТУП

Робоча програма навчальної дисципліни розроблена на основі Національної рамки кваліфікацій України, «Положення про організацію освітнього процесу в Академії праці, соціальних відносин та туризму» від 07 квітня 2026 року, Протокол № 7, освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня підготовки за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування» та інших відповідних нормативних документів.

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, освітній рівень</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів: 3</td><td>Галузь знань:
D Бізнес, адміністрування та право</td><td colspan="2">Обов’язкова</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Змістових модулів – 2
Індивідуальні завдання з модульного контролю
Загальна кількість годин – 90/90</td><td rowspan="4">Спеціальність:
D4 Публічне управління та адміністрування</td><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>3-й</td><td>3-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>5-й</td><td>5-й</td></tr>
<tr><td rowspan="11">Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2, самостійної роботи студента – 60
Тижневих годин для заочній формі навчання: аудиторних – 4, самостійної роботи студента – 72</td><td rowspan="11">Освітній рівень: перший (бакалавр)</td><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td>16 год.</td><td>10 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Семінарські</td></tr>
<tr><td>14 год.</td><td>8 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td>- год.</td><td>- год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>60 год.</td><td>72 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Індивідуальні завдання: 0 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю: залік</td></tr>
</table>

2. Пояснювальна записка

Вивчення питання формування та реалізації гендерної політики має ключове значення для впровадження ефективного інклюзивного публічного управління. Усвідомлення впливу гендерних аспектів на прийняття управлінських рішень, розподіл ресурсів і реалізацію галузевих політик сприяє зменшенню дискримінації, забезпеченню рівних прав і можливостей для всіх громадян, підвищенню соціальної згуртованості та довіри до інституцій влади.

Навчальна дисципліна є теоретико-методологічною основою, яка забезпечує базову підготовку фахівців з публічного управління та адміністрування, орієнтуючи їх на впровадження принципів гендерної рівності у всі сфери публічної політики. Дисципліна входить до циклу гуманітарної та соціально-економічної підготовки бакалаврів за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування».

Мета навчальної дисципліни: формування у майбутніх фахівців з публічного

управління та адміністрування компетентностей у сфері забезпечення гендерної рівності як складової ефективної, справедливої та інклюзивної публічної політики. Зокрема, сформувати у здобувачів теоретичні і методологічні знання, а також практичні навички з аналізу, розробки та впровадження гендерно чутливої публічної політики, що відповідає принципам рівності, недискримінації, соціальної справедливості та інклюзивного врядування. Дисципліна сприяє розвитку здатності інтегрувати гендерний підхід до процесу прийняття управлінських рішень, планування, реалізації, оцінювання та моніторингу політик і програм на всіх владних рівнях.

Основними завданнями навчальної дисципліни «Гендерна політика» є:

- ознайомлення з ключовою термінологією, принципами, міжнародною та вітчизняною нормативно-правовою базою з питань забезпечення гендерної рівності;
- аналіз впливу гендерних стереотипів і дисбалансів на публічну політику й управлінські рішення;
- формування вмінь проводити гендерний аналіз, гендерну експертизу тощо публічних політик, програм і бюджетів на різних рівнях;
- оволодіння інструментами розробки гендерно чутливих управлінських рішень;
- оцінювання ефективності впровадження гендерної політики на національному, регіональному та місцевому рівнях з урахуванням викликів воєнного стану та повоєнного відновлення.

Міждисциплінарні зв'язки: дана дисципліна є складовою частиною циклу фундаментальних дисциплін для підготовки здобувачів за спеціальністю D4 «Публічне управління та адміністрування». Для опанування даної дисципліни попередньо потрібно пройти такі курси: вступ до фаху; основи публічного управління та адміністрування; організаційно-правові засади публічного управління та адміністрування та інші.

3. Результати навчання

Вивчення дисципліні формує у здобувачів програмні компетентності (загальні та спеціальні), які передбачені освітньою програмою підготовки бакалавра з галузі знань «Публічне управління та адміністрування»:

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК2. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК3. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК8. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з 7 різних джерел.

ЗК13. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК1. Здатність до соціальної взаємодії, до співробітництва й розв'язання конфліктів.

СК3. Здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових і морально-етичних норм поведінки.

СК7. Здатність розробляти тактичні та оперативні плани управлінської діяльності.

СК11. Здатність у складі робочої групи проводити прикладні дослідження в сфері

публічного управління та адміністрування.

СК12. Здатність до планування проблем розвитку територій з урахуванням специфіки повоєнного відновлення

Програмні результати:

РН1. Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства.

РН5. Знати стандарти, принципи та норми діяльності у сфері публічного управління та адміністрування.

РН6. Знати основні нормативно-правові акти та положення законодавства у сфері публічного управління та адміністрування.

РН11. Уміти здійснювати пошук та узагальнення інформації, робити висновки і формулювати рекомендації в межах своєї компетенції.

РН13. Використовувати методи аналізу та оцінювання програм сталого розвитку.

РН16. Використовувати дані статистичної звітності, обліку та спеціальних досліджень у професійній діяльності.

РН17. Уміти враховувати особливості планування розвитку та повоєнного відновлення територій.

4. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ***Гендер у публічному управлінні: теорія, нормативно-правове забезпечення***

Тема 1. Теоретичні основи гендерної рівності та гендерної політики

Термінологічно-категоріальний апарат. Поняття гендерної компетентності. Історія розвитку гендерної політики в світі та в Україні. Відмінність між біологічною статтю та соціальною конструкцією гендеру. Роль гендерних ролей і стереотипів у формуванні публічної політики. Основні види дискримінації. Вплив культурних, релігійних і соціальних факторів на формування гендерної політики. Роль гендерної політики у сталому розвитку й розвитку демократії: основні цілі та завдання. Роль медіа у формуванні й подоланні гендерних стереотипів. Гендерна культура в управлінні.

Тема 2. Гендер у політичному й управлінському дискурсі

Гендер як елемент політичної культури. Феміністські теорії у контексті публічного управління. Гендерні аспекти у функціонуванні публічної влади: представництво, квоти, участь у прийнятті рішень. Бар'єри до залучення жінок у політику: інституційні, соціокультурні, економічні, психологічні. Недискримінаційний підхід у кадровій політиці: концепти «скляна стеля», «липка підлога», «гендерний розрив». Соціально-економічні наслідки гендерної дискримінації для суспільства. Вплив кризових ситуацій на гендерну рівність. Жіноче лідерство: стилі управління, ефективність, суспільне сприйняття. Інклюзивне врядування: роль рівного доступу в забезпеченні сталого розвитку.

Тема 3. Міжнародні стандарти та нормативно-правові основи гендерної політики

Цілі сталого розвитку, основні міжнародні документи, що регулюють гендерну рівність. Європейські стандарти реалізації гендерної політики. Роль ООН та інших міжнародних організацій у просуванні гендерної рівності. Національне законодавство України: нормативно-правові акти, державні програми. Інституційне забезпечення гендерної політики в Україні: повноваження, відповідальні органи, механізми реалізації, оцінювання, моніторинг і контроль. Особливості інтеграції гендерного підходу в різні сфери державної політики.

Тема 4. Гендерне насильство і публічне реагування

Типи гендерно зумовленого насильства: домашнє, економічне, торгівля людьми, онлайн, булінг і мобінг. Сексуальне насильство в умовах війни. Законодавчі інструменти у сфері запобігання та протидії насильству. Інституційні механізми реагування: органи публічної влади, спеціалізовані служби й установи, освітні й медичні заклади, громадські організації, які забезпечують виявлення, супровід, захист і реабілітацію постраждалих. Роль онлайн-інструментів (анонімних чат-ботів, гарячих ліній, мобільних додатків) у реагуванні на гендерно зумовлене насильство, у т.ч. в умовах війни та переміщення населення. Гендерна просвіта та запобігання насильству через освіту.

Змістовий модуль 2. ***Гендерно чутлива політика: інструменти інтеграції та приклади застосування***

Тема 5. Гендерний інструментарій реалізації публічної політики

Сутність і значення гендерного аналізу як інструменту впровадження публічної політики. Етапи проведення гендерного аналізу політик. Гендерна експертиза нормативно-правових актів. Використання гендерної статистики та показників оцінки впливу політик на жінок і чоловіків. Гендерні профілі громад. Показники (індикатори) оцінки гендерної рівності. Оцінка та моніторинг гендерної політики.

Тема 6. Гендерно чутлива публічна політика та стратегічне планування

Інтеграція принципу гендерної рівності у цикл політики: від аналізу до оцінки впливу. Гендерний підхід до роботи державних службовців і посадових осіб органів місцевого самоврядування. Застосування гендерного підходу до прийняття управлінських рішень і розробки стратегій розвитку в процесі впровадження галузевих політик: освіта, охорона здоров'я, соціальна сфера, культура, зайнятість, безпека, транспорт тощо. Гендерне прогнозування потреб територіальних громад. Місцеві кейси гендерно орієнтованого стратегічного планування. Взаємозв'язок між гендерною рівністю, якістю врядування та ефективністю політики.

Тема 7. Гендерно орієнтоване бюджетування

Сутність, мета та законодавство з питань гендерно орієнтованого бюджетування. Принципи та етапи впровадження. Збір й аналіз даних, визначення цільових груп, гендерних потреб та очікуваних результатів, оцінювання та моніторинг. Місцеві практики впровадження гендерно орієнтованого бюджетування.

Тема 8. Гендер й інклюзія в публічному управлінні

Гендер та інклюзія: точки перетину. Міжнародні та національні підходи до гендерної інклюзії. Інклюзивне публічне управління в умовах воєнного стану як інструмент згуртованості громади. Застосування інклюзивного підходу до формування й реалізації публічних політик і надання публічних послуг. Гендер й інклюзія в умовах внутрішньої та зовнішньої міграції. Гендер та інклюзія у повоєнній відбудові: принцип «не залишити нікого осторонь»

5. Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	всього	у тому числі					всього	у тому числі				
		л	с	лаб	інд	с.р.		л	с	лаб	інд	с.р.
Змістовий модуль 1. ***Гендер у публічному управлінні: теорія, нормативно-правове забезпечення***												
Тема 1. Теоретичні основи гендерної рівності та гендерної політики	10	2	1			7	10	1	-			9
Тема 2. Гендер у політичному й управлінському дискурсі	10	2	1			7	10	1	1			8
Тема 3. Міжнародні стандарти та нормативно-правові основи гендерної політики	10	2	2			6	10	1	1			8
Тема 4. Гендерне насильство і публічне реагування	10	2	2			6	10	2	1			7
Разом за модулем 1	**40**	**8**	**6**			**26**	**40**	**5**	**3**			**32**
Змістовий модуль 2. ***Гендерно чутлива політика: інструменти інтеграції та приклади застосування***												
Тема 5. Гендерний інструментарій реалізації публічної політики	14	2	2			10	14	1	2			11
Тема 6. Гендерно чутлива публічна політика та стратегічне планування	12	2	4			6	12	1	1			10
Тема 7. Гендерно орієнтоване бюджетування	12	2	1			9	12	1	1			10
Тема 8. Гендер й інклюзія в публічному управлінні	12	2	1			9	12	2	1			9
Разом за модулем 2	**50**	**8**	**8**			**34**	**50**	**5**	**5**			**40**
Усього годин	**90**	**16**	**14**			**60**	**90**	**10**	**8**			**72**

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	*Тема 1.* Теоретико-правові засади гендерної політики в публічному управлінні	2	1
2.	*Тема 2.* Гендерне насильство і публічне реагування	4	2
3.	*Тема 3.* Гендерний інструментарій реалізації публічної політики	2	2
4.	*Тема 4.* Гендерно чутлива публічна політика, стратегічне планування та гендерно орієнтоване бюджетування	4	1
5.	*Тема 5.* Гендер й інклюзія в публічному управлінні	2	2
6.	**РАЗОМ**	**14**	**8**

7. Самостійна та індивідуальна робота

Самостійна робота здобувача (СРС) – це форма організації навчального процесу, яка дозволяє здобувачу опанувати навчальний матеріал поза аудиторією шляхом: самостійного опанування лекційного матеріалу, додаткових тем або питань для поглибленого розуміння вивченого матеріалу; виконання завдань на семінарські (практичні, лабораторні) заняття; підготовки до поточного та заключного контролю; виконання індивідуальних завдань: пошук та аналіз джерел за обраною проблематикою, написання рефератів (за визначеною темою), фахових статей або тез у матеріали наукових конференцій, аналітичних записок тощо. Тематична доповідь за результатами письмової роботи та участь в її обговоренні можуть бути предметом окремого оцінювання викладачем або враховуватись ним при оцінці інших форм контролю.

№	Тема і зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		д.ф.н.	з.ф.н.
1.	**Теоретико-правові засади гендерної політики в публічному управлінні** (робота з рекомендованою літературою, підготовка до семінарського заняття: ознайомитись із теоретичними основами гендерної рівності та гендерної політики; на наданому викладачем матеріалі (розв'язання задачі у сфері публічного управління, відповідно до завдання): визначити вплив культурних, релігійних і соціальних факторів на формування гендерної політики; розкрити роль гендерної політики у сталому розвитку й розвитку демократії або роль медіа у формуванні й подоланні гендерних стереотипів; жіноче лідерство: стилі управління, ефективність, суспільне сприйняття; соціально-економічні наслідки гендерної дискримінації для суспільства; законодавче й інституційне забезпечення гендерної політики в Україні)	12	15
2.	**Гендерне насильство і публічне реагування** (робота з рекомендованою літературою, підготовка до семінарського заняття: на наданому викладачем матеріалі (розв'язання задачі у сфері публічного управління): проаналізувати проблему та визначити шляхи її подолання.	12	14

3.	**Гендерний інструментарій реалізації публічної політики** (робота з рекомендованою літературою, підготовка до семінарського заняття: ознайомитись з гендерним інструментарієм; на наданому викладачем матеріалі розв'язати задачу в сфері публічного управління із застосуванням гендерного інструменту реалізації публічної політики; оцінити ефективність і результативність прийнятого рішення за допомогою обраного інструменту).	12	14
4.	**Гендерно чутлива публічна політика, стратегічне планування та гендерно орієнтоване бюджетування** (робота з рекомендованою літературою, підготовка до семінарського заняття: на наданому викладачем матеріалі (розв'язання задачі у сфері публічного управління): розкрити особливості прийняття гендерно орієнтованих стратегічних планів і бюджетів, надати рекомендації з покращення практики прийняття управлінських рішень).	12	14
5.	**Гендер й інклюзія в публічному управлінні** (робота з рекомендованою літературою, підготовка до семінарського заняття: на наданому викладачем матеріалі (розв'язання задачі у сфері публічного управління, відповідно до завдання): оцінити стан застосування інклюзивного підходу до формування й реалізації публічних політик і надання публічних послуг, надати рекомендації з покращення практики прийняття управлінських рішень).	12	15
6.	***Разом***	60	72

8. Методи навчання та форми оцінювання

При викладанні дисципліни застосовуються різні методи навчання. Зокрема, на семінарських заняття проводяться: робота в малих групах; дискусії у форматі круглого столу, мозкові атаки, що дозволяє під час розв'язання складних завдань, здійснювати обмін думками, формулювати та висловлювати власну точку зору, критично оцінювати власні ідеї і колег, переконувати опонентів, обирати оптимальний варіант тощо; кейс-метод передбачає огляд реальних проблемних управлінських ситуацій, складних конфліктних випадків та інше; презентації надають уяву про певні досягнення і результати проведеної роботи.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ (МН)
МН1 – словесний метод (лекція, проблемне викладання, дискусія тощо);
МН2 – індукція і дедукція (логічний аспект);
МН3 – стимулювання та мотивація до навчання (зацікавлення та відповідальне ставлення);
МН4 – письмовий та усний контроль і самоконтроль;
МН5 – проблемно-пошуковий (творче мислення та пізнавальна активність);
МН6 – самостійна робота (управління навчанням);
МН7 – наочні (презентація, ілюстрація, демонстрація, спостереження);
МН8 – практична робота (практичні, семінарські, творчі завдання);
МН9 – робота з навчально-методичною та науковою літературою, нормативно-правовою базою й інтернет джерелами (конспектування, тезування, аналіз);
МН10 – відеометод (використання інформаційних технологій, комп'ютерних засобів навчання: дистанційні, веб-орієнтовані, мультимедійні тощо);
МН11 – ситуацій, робота в парах;
МН12 – дослідний (класифікація, узагальнення, систематизація, проблемно-пошуковий,

евристичний, виділення проблемного та пріоритетного в навчальному матеріалі);
МН13 – аналізу і діагностики ситуацій;
МН14 – проектний, кейс-метод, моделювання;
МН15 – практичні (постановка та виконання проблемно-ситуаційних завдань, програмування);
МН16 – інструктаж, консультування;
МН17 – брейнстормінг (мозковий штурм), ігрові (ділові, імітаційні ігри).

ФОРМИ ОЦІНЮВАННЯ – за:
ФО1 – спостереження, аналіз результатів виконання практичних і самостійних завдань;
ФО2 – тестові завдання;
ФО3 – аналіз відповідей під час екзамену/заліку;
ФО4 – аналіз контрольних робіт;
ФО5 – аналіз звітної документації;
ФО6 – публічний захист;
ФО7 – зміст і форму презентації виконаних завдань;
ФО8 – участь у практичних заходах;
ФО9 – розв'язання завдань на прикладі реальних об'єктів (кейс-ситуації, ділові ігри тощо);
ФО10 – комплексність звіту (реферату, есе тощо);
ФО11 – роботу в команді;
ФО12 – використання сучасних інформаційних технологій;
ФО13 – творчий підхід у процесі наукового пошуку;
ФО14 – зміст і форму аналітичних робіт.

9. Контрольні заходи

Вибір методів контролю знань доводиться здобувачам до відома на першому семінарському занятті.

Поточний контроль – при оцінюванні засвоєння здобувачами навчального матеріалу враховується їх активність під час лекційних і семінарських занять, результати виконання самостійної роботи та індивідуальних завдань, може проводитись проміжне тестування.

Модульний контроль є частиною поточного контролю, проводиться наприкінці кожного змістового модулю та дозволяє перевірити засвоєння здобувачем пройденого матеріалу шляхом проведення тестування або контрольної роботи.

Підсумковий контроль здійснюється у формі екзамену/заліку.

Розподіл балів, які отримують здобувачі денної та заочної форм навчання

№	Види роботи	Змістові модулі (всього балів)		Підсумковий контроль	Загальна сума
		Модуль 1	Модуль 2		
1.	Відвідування лекцій та участь в інтерактивній взаємодії під час лекції	10	10		20
2.	Активність на семінарських (практичних) заняттях	15	15		30
3.	Модульний контроль	10	10		20
4.	Екзамен/залік	-	-	30	30
5.	**Разом**	**35**	**35**	**30**	**100**

Критерії оцінювання.
Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів, із них:

Поточний контроль. Бали, отримані впродовж семестру розподіляються наступним чином: робота на семінарських (практичних, лабораторних) заняттях (відповіді, виконання завдань, захист робіт), пропуски підлягають обов'язковому відпрацюванню на консультаціях шляхом проведення індивідуальних співбесід за темами відповідних занять. Загальна сума становить 70 балів. Присутність на лекціях і семінарах не оцінюється в балах. Здобувач, який повністю виконав програму навчальної дисципліни (відвідування лекцій, робота на семінарських заняттях, модульний контроль тощо) допускається до підсумкового контролю.

Підсумковим контролем є екзамен/залік – 30 балів, який здійснюється відповідно до вимог «Положення про організацію освітнього процесу в Академії праці, соціальних відносин і туризму».

Шкала оцінювання: національна та ECTS

100-бальна рейтингова система оцінювання	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	**A** – відмінно	**5** – відмінно
82 – 89	**B** – дуже добре	**4** – добре
74 – 81	**C** – добре	
64 – 73	**D** – задовільно	**3** – задовільно
60 – 63	**E** – достатньо	
35 – 59	**FX** – незадовільно з можливістю повторного складання	**2 –** незадовільно
0 – 34	**F** – незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

11. Питання для самоконтролю

1. Термінологічно-категоріальний апарат. Поняття гендерної компетентності.
2. Історія розвитку гендерної політики в світі та в Україні.
3. Відмінність між біологічною статтю та соціальною конструкцією гендеру. Роль гендерних ролей і стереотипів у формуванні публічної політики.
4. Основні види дискримінації. Вплив культурних, релігійних і соціальних факторів на формування гендерної політики.
5. Роль гендерної політики у сталому розвитку й розвитку демократії: основні цілі та завдання.
6. Роль медіа у формуванні й подоланні гендерних стереотипів. Гендерна культура в управлінні.
7. Гендер як елемент політичної культури. Феміністські теорії у контексті публічного управління.
8. Гендерні аспекти у функціонуванні публічної влади: представництво, квоти, участь у прийнятті рішень.
9. Бар'єри до залучення жінок у політику: інституційні, соціокультурні, економічні, психологічні.
10. Недискримінаційний підхід у кадровій політиці: концепти «скляна стеля», «липка підлога», «гендерний розрив». Соціально-економічні наслідки гендерної дискримінації для суспільства.
11. Вплив кризових ситуацій на гендерну рівність.
12. Жіноче лідерство: стилі управління, ефективність, суспільне сприйняття.
13. Інклюзивне врядування: роль рівного доступу в забезпеченні сталого розвитку.
14. Цілі сталого розвитку, основні міжнародні документи, що регулюють гендерну

рівність.

15. Європейські стандарти реалізації гендерної політики.

16. Роль ООН та інших міжнародних організацій у просуванні гендерної рівності.

17. Національне законодавство України: нормативно-правові акти, державні програми.

18. Інституційне забезпечення гендерної політики в Україні: повноваження, відповідальні органи, механізми реалізації, оцінювання, моніторинг і контроль.

19. Особливості інтеграції гендерного підходу в різні сфери державної політики.

20. Типи гендерно зумовленого насильства: домашнє, економічне, торгівля людьми, онлайн, булінг і мобінг. Сексуальне насильство в умовах війни.

21. Законодавчі інструменти у сфері запобігання та протидії насильству.

22. Інституційні механізми реагування: органи публічної влади, спеціалізовані служби й установи, освітні й медичні заклади, громадські організації, які забезпечують виявлення, супровід, захист і реабілітацію постраждалих.

23. Роль онлайн-інструментів (анонімних чат-ботів, гарячих ліній, мобільних додатків) у реагуванні на гендерно зумовлене насильство, у т.ч. в умовах війни та переміщення населення.

24. Гендерна просвіта та запобігання насильству через освіту.

25. Сутність і значення гендерного аналізу як інструменту впровадження публічної політики.

26. Етапи проведення гендерного аналізу політик.

27. Гендерна експертиза нормативно-правових актів.

28. Використання гендерної статистики та показників оцінки впливу політик на жінок і чоловіків. Гендерні профілі громад.

29. Оцінка та моніторинг гендерної політики. Показники (індикатори) оцінки гендерної рівності.

30. Інтеграція принципу гендерної рівності у цикл політики: від аналізу до оцінки впливу.

31. Гендерний підхід до роботи державних службовців і посадових осіб органів місцевого самоврядування.

32. Застосування гендерного підходу до прийняття управлінських рішень і розробки стратегій розвитку в процесі впровадження галузевих політик: освіта, охорона здоров’я, соціальна сфера, культура, зайнятість, безпека, транспорт тощо.

33. Гендерне прогнозування потреб територіальних громад.

34. Місцеві кейси гендерно орієнтованого стратегічного планування.

35. Взаємозв’язок між гендерною рівністю, якістю врядування та ефективністю політики.

36. Сутність, мета та законодавство з питань гендерно орієнтованого бюджетування. Принципи та етапи впровадження.

37. Збір й аналіз даних, визначення цільових груп, гендерних потреб та очікуваних результатів, оцінювання та моніторинг.

38. Місцеві практики впровадження гендерно орієнтованого бюджетування.

39. Гендер та інклюзія: точки перетину. Міжнародні та національні підходи до гендерної інклюзії.

40. Інклюзивне публічне управління в умовах воєнного стану як інструмент згуртованості громади.

41. Гендерно чутливі публічні послуги, інклюзивний підхід до публічних політик і послуг.

42. Гендер й інклюзія в умовах внутрішньої та зовнішньої міграції.

43. Гендер та інклюзія у повоєнній відбудові: принцип «не залишити нікого осторонь»

12. Методичне забезпечення

Навчально-методичний комплекс вивчення дисципліни складається з: робочої програми, методичних рекомендацій для виконання практичних робіт, додаткові матеріали, завдання для контролю тощо.

13. Список рекомендованих джерел

Основна та додаткова література:

1. Васильєва Н. В. Застосування гендерного підходу до публічного управління в умовах євроінтеграції (на прикладі сфери зайнятості). *Публічне управління: правові, організаційні та соціальні проблеми розвитку* / за наук. ред. : д-ра наук держ. упр., проф. М. І. Лахижі, канд. наук держ. упр., доц. Я. В. Качан, канд. наук держ. упр., доц. В. Б. Сухомлина. Київ, 2025. С. 122-132.
2. Васильєва Н. В., Приліпко С. М., Бойко О. П. Комунікативна стратегія територіальної громади як інструмент залучення громадян до місцевих процесів: компетентнісний і гендерний підходи. *Таврійський науковий вісник*. Серія : Публічне управління та адміністрування. 2022. № 3. С. 86-92. URL : https://doi.org/10.32851/tnv-pub.2022.3.12
3. Гендерно орієнтований підхід у бюджетному процесі : практ. посіб. / Т. Іваніна, О. Кисельова, М. Колодій, О. Остапчук, О. Цюпа. Київ : Віваріо, 2020. 88 с.
4. Деякі питання забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : постанова Кабінету Міністрів України від 09.10.2020 р. № 930. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/930-2020-%D0%BF#Text
5. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text
6. Конвенція ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок від 18.12.1979 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/995_207#Text
7. Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю від 13.12.2006 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#Text
8. Конвенція про дискримінацію в галузі праці та занять від 25.06.1958 р. № 111. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_161#Text
9. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (Європейська конвенція з прав людини) від 04.11.1950 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
10. Конституція України від 28.06.1996 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80
11. Міжнародна конвенція з ліквідації всіх форм расової дискримінації від 21.12.1965 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_105#Text
12. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16.12.1966 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text
13. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права 16.12.1966 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text
14. Моделювання ефективної фінансової діяльності органів місцевого самоврядування ОТГ в умовах децентралізації. Консолідований підхід. Модуль VI «Модель впровадження гендерно орієнтованого підходу в бюджетному процесі на місцевому рівні» : практ. посіб. / автор. кол. ГО «Бюро гендерних стратегій і бюджетування» : Н. Васильєва, Т. Іваніна, М. Дігтяр, Н. Рябушенко, Н. Свідерська та ін. ; за заг. ред. Н. Васильєвої, 2020. 76 с. URL : https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/library/recovery-and-peacebuilding/effective-financial-operations-for-local-governance-and-ATC-VI/
15. Пекінська декларація від 15.09.1995 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_507#Text

16. Питання проведення гендерно-правової експертизи : постанова Кабінету Міністрів України від 28.11.2018 р. № 997. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997-2018-%D0%BF#Text

17. Призначення державної допомоги на дітей одиноким матерям : інформаційна картка адміністративної послуги. URL : https://zhidachiv-miskrada.gov.ua/news/1741961442/

18. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : *Закон України* від 08.09.2005 р. № 2866-IV. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text

19. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні : *Закон України* від 06.09.2012 р. № 5207-VI. URL : https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/5207-17#Text

20. Про затвердження Інструкції щодо інтеграції гендерних підходів під час розроблення нормативно-правових актів : наказ Міністерства соціальної політики України від 07.02.2020 р. № 86. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0211-20#Text

21. Про затвердження комплексної Програми реалізації молодіжної політики та розвитку фізичної культури і спорту в Хмельницькій міській територіальній громаді на 2022-2026 роки : рішення Хмельницької міської ради. URL : https://www.khm.gov.ua/uk/content/pro-zatverdzhennya-kompleksnoyi-programy-realizaciyi-molodizhnoyi-polityky-ta-rozvytku-3

22. Про затвердження Методичних рекомендацій з реалізації гендерного підходу та підходу, що базується на дотриманні прав людини, на рівні територіальних громад : наказ Міністерства соціальної політики України від 27.12.2022 р. № 359. URL : https://www.msp.gov.ua/documents/6267.html.

23. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо впровадження та застосування гендерно орієнтованого підходу в бюджетному процесі : наказ *Міністерства фінансів України* від 02.01.2019 р. № 1. URL : https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0001201-19#Text

24. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо оцінювання гендерного впливу галузевих реформ: наказ Міністерства соціальної політики України від 14.04.2020 р. № 257. URL : https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0257739-20#Text;

25. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо проведення гендерного аудиту підприємствами, установами та організаціями: наказ Міністерства соціальної політики України від 09.08.2021 р. № 448. URL : https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0448739-21#Text;

26. Про затвердження Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2025 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 28.10.2020 р. № 1544-р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1544-2020-%D1%80#Text

27. Про затвердження Національної стратегії у сфері прав людини : Указ Президента від 24.03.2021 р. № 119/2021. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/119/2021#Text

28. Про схвалення Державної стратегії забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року та затвердження операційного плану з її реалізації на 2022-2024 роки : розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.08.2022 № 752-р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/752-2022-%D1%80#Text

29. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 : Указ Президента України від 30.09.2019 р. № 722/2019. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text

30. Програма підтримки молодіжної політики на території Барської міської територіальної громади на 2025-2027 роки. URL : https://bar-city.gov.ua/upload/docs/e337ce320bf9c61ea3bf26400ce8d228.pdf

31. Публічне управління : термінол. слов. / уклад. : В. С. Куйбіда, М. М. Білинська, О. М. Петроє та ін. ; за заг. ред. В. С. Куйбіди, М. М. Білинської, О. М. Петроє. Київ : НАДУ, 2018. 224 с.

32. Публічне управління та адміністрування : навч.-практ. посіб. (для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня ОПП за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування») / Н. Балашова, Н. Васильєва, В. Воротін, А. Іванов, Я. Качан та ін. ; за наук. ред. д-ра наук держ. упр., проф. Н. В. Васильєвої; канд. наук держ. упр., доц. Я. В. Качан та канд. наук держ. упр., доц. В. Б. Сухомлина. Київ, 2025.

33. Публічне управління: правові, організаційні та соціальні проблеми розвитку : монографія / за наук. ред. : д.держ.упр., проф. М. І. Лахижі; к.держ.упр., доц. Я. В. Качан, канд. держ. упр., доц. В. Б. Сухомлина. Київ, 2025.

34. Рамкова конвенція про захист національних меншин від 01.02.1995 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_055